P9_TA(2021)0018

# Aretacija Alekseja Navalnega

**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. januarja 2021 o aretaciji Alekseja Navalnega (2021/2513(RSP))**

(2021/C 456/12)

*Evropski parlament*,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Rusiji, zlasti tiste z dne 17. septembra 2020 o razmerah v Rusiji: zastrupitvi Alekseja Navalnega ([1]),

— ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah, Evropske konvencije o človekovih pravicah in Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah,

— ob upoštevanju deklaracije OZN o zagovornikih človekovih pravic, ki jo je generalna skupščina OZN sprejela 9. decembra 1998,

— ob upoštevanju Konvencije o prepovedi razvoja, proizvodnje, kopičenja zalog in uporabe kemičnega orožja ter o njegovem uničenju (konvencija o kemičnem orožju),

— ob upoštevanju ustave Ruske federacije, zlasti drugega poglavja in 29. člena, ki varuje svobodo govora, in mednarodnih obveznosti na področju človekovih pravic, ki jih je Rusija sprejela kot članica Sveta Evrope, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) in OZN,

— ob upoštevanju izjav predsednika Evropskega sveta in podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 17. januarja 2021 in izjave predsednice Evropske komisije z dne 18. januarja 2021, po prijetju Alekseja Navalnega,

— ob upoštevanju izjav voditeljev držav članic EU o pridržanju Alekseja Navalnega ob prihodu v Moskvo,

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 1. oktobra 2020,

— ob upoštevanju izida sestanka Sveta za zunanje zadeve z dne 12. oktobra 2020 in političnega dogovora o uvedbi omejevalnih ukrepov proti vpletenim v poskus atentata na Alekseja Navalnega,

— ob upoštevanju sodb Evropskega sodišča za človekove pravice v treh zadevah Navalni proti Rusiji z dne 17. oktobra 2017, 15. novembra 2018 in 9. aprila 2019,

— ob upoštevanju globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic, ki ga je Svet sprejel 7. decembra 2020,

— ob upoštevanju člena 132(2) Poslovnika,

A. ker je Aleksej Navalni kot vodilni ruski politik, odvetnik in protikorupcijski aktivist razkril številne korupcijske afere, v katere so bila vpletena podjetja in ruski politiki, vodil je več javnih protestov po vsej Rusiji in je postal eden najuspešnejših voditeljev ruske opozicije;

B. ker je eden največjih nasprotnikov ruskih oblasti in predsednika Putina, s svojo odločnostjo in pogumom pa vliva upanje vsem v Rusiji, ki verjamejo, da so svoboda, demokracija, politični pluralizem in odgovornost v njihovi državi mogoči;

([1]) Sprejeta besedila, P9_TA(2020)0232.

C. ker je bil Aleksej Navalni 17. januarja 2021 aretiran na mednarodnem letališču Šeremetjevo v Moskvi, potem ko se je vrnil v Rusijo iz Nemčije, kjer je bil na zdravljenju, in svojih odvetnikov ni smel prositi za pomoč;

D. ker je bil 18. januarja 2021 na hitro organiziranem zaslišanju brez primere, ki je potekalo na policijski postaji brez navzočnosti njegovega odvetnika, obsojen na 30-dnevno zaporno kazen in zdaj za zapahi čaka na sojenje;

E. ker je bilo pridržanih približno 70 ljudi, med njimi novinarji in podporniki Alekseja Navalnega, ki so ga pričakovali ob njegovi vrnitvi;

F. ker je bil Navalni v Nemčijo na zdravljenje prepeljan z dovoljenjem ruskih oblasti, potem ko je bil 20. avgusta 2020 zastrupljen; ker je mreži preiskovalnih novinarjev v skupnem projektu, v katerem je sodelovala tudi skupina Bellingcat Investigation Team, uspelo identificirati več storilcev, ki so bili udeleženi pri zastrupitvi, in vsi so agentje varnostne službe Ruske federacije;

G. ker so v berlinski bolnišnici Charité ugotovili, da je bil Aleksej Navalni zastrupljen z vojaškim živčnim strupom iz skupine novičok, ki sta ga razvili Sovjetska zveza in Ruska federacija ter je na voljo samo ruskim vojaškim enotam in tajnim službam; ker je vzrok zastrupitve potrdilo več laboratorijev v Nemčiji, Franciji in na Švedskem, pa tudi Organizacija za prepoved kemičnega orožja (OPCW);

H. ker se v skladu s konvencijo o kemičnem orožju vsaka zastrupitev posameznika z živčnim strupom šteje za uporabo kemičnega orožja in ker vsakdo, ki ne glede na okoliščine uporablja kemično orožje, resno krši mednarodno pravo in mednarodne standarde človekovih pravic;

I. ker je EU skupaj z mednarodnimi partnerji pozvala ruske oblasti, naj temeljito raziščejo poskus atentata na Alekseja Navalnega z uporabo prepovedanega kemičnega živčnega strupa in naj v celoti sodelujejo z Organizacijo za prepoved kemičnega orožja, omogočijo nepristransko mednarodno preiskavo in odgovorne privedejo pred sodišče; ker doslej ruske oblasti niso izvedle takšne temeljite in nepristranske preiskave in ker Rusija izrecno zavrača vse pozive k preiskavi;

J. ker je EU 15. oktobra 2020 uvedla sankcije proti šestim ruskim posameznikom in enemu subjektu, vpletenim v kaznivo dejanje, saj ruske oblasti niso izvedle preiskave ali sodelovale z Organizacijo za prepoved kemičnega orožja;

K. ker je za stanje demokracije, temeljnih svoboščin in človekovih pravic v državi še posebej zaskrbljujoče to, da je bil poskus atentata na Alekseja Navalnega izveden septembra 2020, pred ruskimi lokalnimi in regionalnimi volitvami;

L. ker je ruska zvezna uprava za izvrševanje kazenskih sankcij sporočila, da je bil Aleksej Navalni pridržan pred sodno obravnavo zaradi kršitve pogojev predhodne pogojne obsodbe v t. i. zadevi Yves Rocher, v bistvu pa je okreval po poskusu atentata, ki so ga organizirale ruske oblasti;

M. ker je Evropsko sodišče za človekove pravice v sodbi z dne 17. oktobra 2017 razsodilo, da sta bila Aleksej Navalni in njegov brat Oleg v t. i. zadevi Yves Rocher leta 2014 nepravično obsojena zaradi finančnega kriminala in da so ruska sodišča v tej zadevi sprejela „samovoljne in očitno nerazumne“ odločitve, ter Ruski federaciji naložilo plačilo odškodnine in stroškov bratoma v višini več kot 80 000 EUR;

N. ker je bil Aleksej Navalni že prej napaden, pridržan, aretiran in obsojen, vse v želji, da bi ustavili njegove politične in javne dejavnosti; ker so ruske oblasti politično motivirane obsodbe Navalnega uporabile za to, da bi mu preprečile kandidiranje na ruskih predsedniških volitvah leta 2018;

O. ker so ruske oblasti 18. januarja 2021 proti Alekseju Navalnemu sprožile nov kazenski postopek, v katerem ga bremenijo goljufije, povezane z nakazili različnim dobrodelnim organizacijam;

P. ker je v ustavi Ruske federacije zapisana pravica do svobode misli in izražanja, združevanja in mirnega zbiranja; ker je Ruska federacija podpisnica Splošne deklaracije človekovih pravic in Evropske konvencije o človekovih pravicah ter je članica Sveta Evrope, s čimer se je zavezala mednarodnim standardom in načelom pravne države, človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

Q. ker je po podatkih priznane ruske organizacije za človekove pravice Memorial v Ruski federaciji več kot 300 političnih in verskih zapornikov; ker EU izkazuje solidarnost z vsemi oporečniki in ruskim narodom, ki se kljub pritiskom Kremlja in ruskih oblasti še naprej borijo za svobodo, človekove pravice in demokracijo, čeprav so ogrožene njihove pravice in življenje;

R. ker se razmere na področju človekovih pravic in pravne države v Rusiji nezadržno slabšajo, oblasti pa si sistematično prizadevajo utišati svobodo govora, omejiti svobodo zbiranja in ovirati opozicijsko delovanje ter se z represijo odzivajo na vse dejavnosti, namenjene razkrivanju korupcije, in dušijo delovanje ruske civilne družbe;

S. ker kršitve mednarodnega prava v Ukrajini in Gruziji ter umori pod pokroviteljstvom države in fizična eliminacija opozicijskih voditeljev, novinarjev in drugih, npr. Borisa Nemcova, Ane Politkovske in Sergeja Magnickega, ostajajo nekaznovani; ker so številni poskusi atentatov z zastrupitvijo in drugimi sredstvi ter nesodelovanje v sodnem procesu v zvezi s sestrelitvijo letala MH17 pripeljali do tega, da so odnosi z Rusko federacijo na najnižji točki v zgodovini;

T. ker ima Evropska unija od decembra 2020 v svojem naboru orodij globalni režim sankcij na področju človekovih pravic, katerega tarče so posamezniki in subjekti, ki so odgovorni za ali vpleteni v hude kršitve in zlorabe človekovih pravic po svetu ali so z njimi povezani;

1. poziva k takojšnji in brezpogojni izpustitvi Alekseja Navalnega in vseh posameznikov, pridržanih ob njegovi vrnitvi v Rusijo, naj gre za novinarje, sodelavce ali državljane, ki so mu izrazili podporo;

2. odločno obsoja pridržanje Alekseja Navalnega in njegovih podpornikov ter politično motivirano zatiranje, ki ga proti njim izvajajo ruske oblasti, tudi z uporabo pravosodnega sistema; obsoja poskus umora Navalnega in izraža globoko zaskrbljenost zaradi krčenja prostora za politično opozicijo, glasove oporečnikov in civilno družbo v ruski federaciji;

3. najostreje obsoja ravnanje Ruske federacije, češ da ni primerno za članico Sveta Evrope in OVSE, ki je zavezana spoštovanju temeljnih svoboščin, človekovih pravic in pravne države, kot je zapisano v Evropski konvenciji o človekovih pravicah in Mednarodnem paktu o državljanskih in političnih pravicah; spodbuja Svet Evrope in OVSE, da sprejmeta ustrezne ukrepe za oceno kršitev Ruske federacije;

4. želi opomniti, da je zapiranje političnih nasprotnikov v nasprotju z mednarodnimi zavezami Rusije, in vztraja pri depolitizaciji sodstva, pravici do poštenega sojenja in dostopu do pravnega svetovanja; poziva odbor ministrov in države članice Sveta Evrope, naj uporabijo svoje pristojnosti iz člena 46(4) Evropske konvencije o človekovih pravicah ter naj na Evropskem sodišču za človekove pravice proti Ruski federaciji sprožijo sodni postopek zaradi kršenja konvencije;

5. poziva ruske oblasti, naj odpravijo zelo razširjeno nekaznovanost, zaradi katere so že izgubili življenje številni novinarji, zagovorniki človekovih pravic in opozicijski politiki, ter tako ustavijo nadlegovanje, ustrahovanje in zatiranje neodvisnih in oporečniških glasov ter nasilje nad njimi, poleg tega pa naj zagotovijo, da bodo lahko svoje dejavnosti opravljali brez strahu za svoje življenje ali življenja svojih družinskih članov ali prijateljev;

6. meni, da se je želelo s poskusom atentata na Alekseja Navalnega in njegovo takojšnjo aretacijo ob vrnitvi v Rusijo preprečiti nadaljnje razkrivanje hude koruptivnosti režima in da gre za sistematični poskus utišanja in ohromitve njega, politične opozicije in drugih oporečnikov v državi, zlasti zaradi bližajočih se parlamentarnih volitev jeseni 2021; meni, da s tem režim razkriva svoj prezir do lastnega ljudstva in si neusmiljeno prizadeva ostati na oblasti, s tem pa ljudem jemlje vsakršno možnost za demokracijo in svobodo; izraža solidarnost z demokratičnimi silami v Rusiji, ki so zavezane odprti in svobodni družbi;

7. poudarja svojo odločenost, da bo podrobno spremljal dogodke, povezane z Aleksejem Navalnim, in njegovo telesno in duševno počutje, za katerega so izključno odgovorne ruske oblasti;

8. obsoja dejstvo, da Ruska federacija večkrat uporablja kemične živčne strupe proti ruskim državljanom, in opozarja, da je uporaba kemičnega orožja ne glede na okoliščine kaznivo dejanje po mednarodnem pravu, zlasti konvenciji o kemičnem orožju; vztrajno poziva ruske oblasti, naj Organizaciji za prepoved kemičnega orožja razkrijejo vse podrobnosti o programu za novičok in brez odlašanja sprožijo preiskavo, sodno preganjajo storilce zločina zoper Alekseja Navalnega in poskrbijo, da bodo odgovarjali za svoja dejanja; znova poziva k mednarodni preiskavi ruskih kršitev mednarodnih obveznosti na področju kemičnega orožja;

9. poziva Svet, naj na svojih prihodnjih zasedanjih zavzame odločno stališče o tej zadevi in znatno poostri omejevalne ukrepe EU proti Rusiji, vključno s sankcijami, uperjenimi proti posameznikom in pravnim subjektom, vpletenim v odločitev o odvzemu prostosti in zaprtju Alekseja Navalnega; meni tudi, da bi morala EU sprejeti dodatne ciljno usmerjene omejevalne ukrepe EU v skladu z globalnim režimom sankcij EU na področju človekovih pravic proti vsem posameznikom, ki so bili neposredno vpleteni v napade na Navalnega ali odgovorni zanje;

10. poziva Svet, naj uvede sankcije proti ruskim oligarhom, povezanim z režimom in članom ožjega kroga predsednika Putina, ter medijskim propagandistom, ki imajo premoženje v Evropski uniji in lahko svobodno potujejo v države članice; meni, da bi bilo treba te sankcije razširiti tudi na njihove ožje družinske člane; meni, da Evropska unija ne bi smela več z odprtimi rokami sprejemati ruskega bogastva sumljivega izvora;

11. poziva EU in države članice, naj zasnujejo novo strategijo za odnose EU z Rusijo, osredotočeno na podporo za civilno družbo ter spodbujanje demokratičnih vrednot, pravne države, temeljnih svoboščin in človekovih pravic; poziva jih tudi, naj kritično pretehtajo sodelovanje z Rusijo v različnih zunanjepolitičnih forumih in pri projektih, kot je Severni tok 2, katerega gradnjo bi morala EU nemudoma ustaviti;

12. poziva rusko vlado in državno dumo, naj pregledata pravni okvir za volitve ter zakonodajo o tujih agentih in nezaželenih organizacijah, da bi omogočili pluralizem ter svobodne in poštene volitve v skladu z mednarodnimi standardi in ustvarili enake konkurenčne pogoje za kandidate opozicije; zahteva, naj ruska vlada vsem demokratičnim strankam med prihodnjimi parlamentarnimi volitvami zagotovi enak dostop in enake možnosti, saj je onemogočanje registracije strank zloraba tega postopka za uničevanje politične konkurence in pluralistične demokracije; poudarja, da so si delovanje in taktike ruskega režima in diktature v Belorusiji vse bolj blizu; meni, da se oba režima bojita vse večje želje po spremembah med prebivalstvom, zato se jima kraja volitev zdi priročna politična rešitev;

13. obžaluje, da Aleksej Navalni ne bo mogel govoriti na seji odbora za pravne zadeve in človekove pravice parlamentarne skupščine Sveta Evrope, ki je bila predvidena za 19. januar 2021, medtem ko je bila ruski parlamentarni delegaciji pred kratkim dovoljena vrnitev v parlamentarno skupščino Sveta Evrope;

14. znova poziva Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj še naprej natančno spremljajo stanje na področju človekovih pravic v Ruski federaciji, delegacije EU in veleposlaništva držav članic v Rusiji pa poziva, naj spremljajo sodne postopke zoper organizacije civilne družbe in aktiviste ter tudi primer Alekseja Navalnega; poziva EU, naj poveča podporo ruskim oporečnikom, nevladnim organizacijam in organizacijam civilne družbe ter neodvisnim medijem in poročevalcem;

15. poziva države članice EU, naj svoja stališča glede Rusije uskladijo ter enotno nastopajo v dvostranskih in večstranskih dialogih z ruskimi oblastmi; poleg tega poudarja, da bi morala EU izkoristiti spremembo uprave v Washingtonu, da bi utrdila čezatlantsko enotnost pri zaščiti demokracije in temeljnih vrednot pred avtoritarnimi režimi; ponavlja, da Parlament prebivalcem Rusije stoji ob strani v boju za temeljne svoboščine, človekove pravice in demokracijo;

16. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic, Svetu Evrope, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi ter predsedniku, vladi in državni dumi Ruske federacije.